Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașovŭ, piața mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașovŭ și la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Prețulŭ Inserțiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta“ iese în fiă-care ḍi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 18. Brașovŭ, Lunĭ-Marțĭ, 24 Ianuarie (5 Februarie) 1895.

Spaima guvernamentalilorŭ.

Brașovŭ, 21 Ianuarie v. 1895

De multŭ n'amŭ cetitŭ în organulŭ lui Max Falk unŭ articolŭ scrisŭ cu atâta temere și îngrijire, ca celŭ publicatŭ în fruntea numĕrului sĕu de Sâmbătă.

Temerea și îngrijirea, ce a cuprinsŭ pe „Pester Lloyd“ se referă la viitórea grupare a partidelorŭ maghiare din dietă. Simte numita fóiă, că terenulŭ de sub piciórele partidei dela putere a începutŭ sĕ se clatine grozavŭ, de când a pășitŭ pe scena parlamentară noua „partidă poporală“ a lui Ferdinand Zichy; vede, că se ridică unŭ mare periculŭ din acéstă parte pentru guvernamentalĭ, că partida poporală amenință de a înghiți cu timpulŭ fracțiunile, carĭ vacciléză între maioritate și partida stângei estreme; simte, că trebue sĕ se întêmple ceva neamânatŭ pentru a întări partida guvernului atâtŭ de slăbită în urma campaniei de reformă bisericéscă.

Da, periculŭ este mare. Deși spune, că n'a fostŭ surprinsŭ și că „nu s'a spăriatŭ peste mesură“ de constituirea „partidei poporale“, totușĭ „Pester Lloyd“ recunósce esistența acestui mare periculŭ. Temerea și grija estraordinară, ce-'lŭ muncesce, o dau pe față și terminii, cu carĭ întêmpină noua partidă, ca: „infecțiune clericală-feudală“; „reacțiune demagogică“; „propagandă clericală-faudală-demagogică“; „elemente antinaționale“ și „antiliberale“. ș. a.

Recunósce mai multŭ fóia guvernului. Intr'o frasă învĕluită în sarcasmulŭ celui ce se simte rănitŭ până în rĕrunchĭ ḍice: Acuma și orbulŭ póte vedé, că politica bisericéscă a datŭ nascere unei grozave revoluțiunĭ, ce a scosŭ la ivélă ominósa partidă „poporală creștină“ care vrea sĕ fundeze unŭ „statŭ creștinescŭ“ o „bancă creștină“ și o va duce negreșitŭ departe în „creștinirea politicei și a capitalului“ și în „capitalisarea politică a creștinismului“.

Acéstă nouă formațiune cu'tendințe vedite antisemite nu putea sĕ întîmpine decâtŭ cea mai hotărîtă aversiune din partea Evreo-Maghiarilorŭ dela „Pester Lloyd“ și sĕ nască în ei idea de a-o combate și a-o zădărnicì. Insĕ cum și de unde sĕ încépă?

„Partida poporală“, esclamă fóia guvernamentală, îșĭ va ajunge scopulŭ, décă celelalte partide maghiare vorŭ privì cu mânile încrucișate la uneltirile ei și se vorŭ certa și mânca între ele. Periculŭ, ca fracțiunile dintre maioritate și stânga estremă sĕ nu fiă înghițite de „demagogia clericală-feudală“ și ca viitórea dietă sĕ nu presente unŭ „elementŭ până acuma necunoscutŭ, totodată antinaționalŭ și antiliberalŭ“, nu se póte delătura, după părerea lui „P. Lloyd“ decâtŭ numai prin fusiunea partidei lui Apponyi și a secesioniștilorŭ de sub conducerea contelui Szapary cu partida guvernului.

Deodată cestiunea „fusiunei“, de care mai erĭ nicĭ că voiau sĕ audă cei din céta lui Wekerle, Banffy și Max Falk, iese érășĭ pe primulŭ planŭ, devine „actuală“ față cu constituirea partidei catolice, și încă atâta de „actuală“, încâtŭ „P. Lloyd“ strigă: „*Acum orĭ niciodată!*“

„Decă nu se va face fusiunea acuma, atuncĭ idea ei nu va mai avé stăpânŭ și va alerga pe strade ca unŭ câne luatŭ la gónă, căcĭ *elementele cu carĭ partida liberală s'ar puté fusiona, atuncĭ simplamente nu vorŭ mai esista*“.

Așa raționéză ḍiarulŭ lui Max Falk, credêndŭ de a sa „datoriă publicistică“ sĕ apeleze totodată la contele Apponyi și la Iuliu Szapary, și sĕ-i conjure a nu mai face greutățĭ și a accepta necondiționatŭ fusiunea cu partida guvernului.

Din considerațiunĭ mai înalte și pentru a salva interese însemnate, carĭ pretindŭ ca „partidele de statŭ“ sĕ facă frontŭ „demagogiei clericale-feudale“ — „Pester Lloyd“ merge până a cere dela contele Apponyi, că décă nu póte ceda din „principiulŭ“ și „tradițiunea“ sa, décă stărue de a rĕmâné omŭ „dogmaticŭ“ în locŭ de a fi omŭ „politicŭ“ și ține morțișŭ la postulatele lui „naționale“ în ce privesce armata, atuncĭ sĕ aducă celŭ puținŭ o jertfă personală și sĕ lase pe ceilalțĭ membri ai partidei sale, pe carĭ îi ține adĭ legați, în voia lorŭ liberă.

Dela contele Szapary aștéptă aceeașĭ fóiă sĕ nu'șĭ renege trecutulŭ, dândŭ mâna cu „reacțiunea demagogică“, sĕ nu mai vrea a juca rolulŭ fiului perdutŭ alŭ partidei liberale, ci sĕ se'ntórcă în sînulŭ ei fără de a mai pune vre-o condițiune.

Cătră Apponyi ḍice organulŭ lui Max Falk: „Partida liberală nu se póte depărta nicĭ câtŭ de puținŭ de *tradițiunea ei de dreptŭ publicŭ,*.... pentru că *la din contră acésta fortăreță tare ar fi ocupată de noua „partidă poporală“* în sunetulŭ musicei“.

Ear' contelui Szapary îi ḍice: „Partida liberală *se simte destulŭ de tare, spre a'și împlini chiămarea din propria ei putere* și de aceea *nu voiesce a plăti vr'unŭ prețŭ pentru fusiune*“.

Când se simte tare o partidă nu strigă, că „acum orĭ nicĭ-odată“ sĕ-i sară în ajutorŭ alte partide și nu mărturisesce, că ține la tradițiunile sale mai multŭ de frică, ca sĕ nu ia alții monopolulŭ lorŭ.

Mai încetŭ déră cu fanfaronada, căcĭ chiar articululŭ lui „P. Lloyd“, despre care vorbimŭ, mărturisesce prea pe față, că partida așa ḍisă liberală maghiară e pe ducă, că n'o mai póte scăpa din încurcătură nicĭ viclenia lui Tisza, nicĭ „genialitatea“ lui Wekerle, nicĭ „energia“ lui Banffy și că, de nu-i vorŭ veni în ajutorŭ Apponyi cu Szapary, e în ajunŭ de a suferì celŭ mai rușinosŭ falimentŭ.

Prea multe pĕcate apasă adĭ umerii partidei maghiare dela putere și e mare întrebare décă și o fusiune, cum o doresce „P. Lloyd“, ar mai puté-o scăpa, pe ea și sistemulŭ ei nenorocitŭ de guvernare, de „Krach“-ulŭ, ce-o amenință.

Cumpărarea actelorŭ lui Kossuth.

De multŭ timpŭ se discută în pressa maghiară cestiunea cumpărărei actelorŭ rĕmase după Ludovicŭ Kossuth. Scimŭ, că în bugetulŭ cultelorŭ este preliminată și o sumă de *20,000 fl. v. a.* sub titlulŭ *„întâia rată pentru întregirea archivei museului naționalŭ“*. Acestŭ titlu suspectŭ a deșteptatŭ marĭ nedumerirĭ, mai alesŭ în sînulŭ celorŭ din „partida națională“ și a celorŭ ce stau afară de partidŭ. Aceștia presimțiau, că aicĭ nu póte fi vorba, decâtŭ de-o speculă neiertată, făcută în socotéla statului. „Hazánk“ aflase în cele din urmă, că aicĭ e vorba de-o „trébă bună“, făcută între Wekerliștĭ și Kossuthiștĭ. Guvernulŭ Wekerle se învoise cu fiiĭ lui Kossuth, ca sĕ cumpere dela aceștia actele rĕmase de tatălŭ lorŭ pentru suma de *100,000 fl. v. a.* Deórece însĕ guvernulŭ nu are dreptulŭ de-a face cumpărărĭ mai marĭ de 25,000 fl. fără scirea și învoirea monarchului, guvernulŭ Wekerle a împărțitŭ suma de 100,000 fl. în 5 rate anuale de câte 20,000 fl. Pe calea acésta a credutŭ acestŭ „cinstitŭ“ guvernŭ, că va puté vîrî în punga urmașilorŭ revoluționarului Kossuth suma de 100,000 fl. din visteria statului, *fără de-a mai sci Corona.*

S'au înșelatŭ însĕ aceștĭ bunĭ „patrioțĭ“ în socotélă, căcĭ în ședința dela 1 Februarie a dietei, contele Eugen Zichy a pretinsŭ dela noulŭ guvernŭ, sĕ nu mai umble „cu mâța în sacŭ“ și sĕ înșele țera cu posițiunĭ dubióse“, ci sĕ-șĭ facă o dare de sémă *cinstită* și sĕ spună curatŭ și limpede pentru ce scopŭ s'a preliminatŭ în budgetŭ acea „prima rată de 20.000 fl.“ și până când au sĕ dureze aceste rate?

Pășirea lui Zichy a deșteptatŭ marĭ turburărĭ în sînulŭ „liberalilorŭ“ și a „kossuthiștilorŭ“, carĭ în decursulŭ ședinței provocară unŭ sgomotŭ infernalŭ în dietă.

La interpelarea lui Zichy, ministrulŭ

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de ***Vasilie Moldovanŭ.***

(11) (Urmare).

După-ce ni-a succesŭ a ajunge la mănăstire, unde fâlfăiau mulțimea flamurelorŭ naționale, m'am urcatŭ pe pietrile din frunte, ca sĕ salutŭ poporulŭ și sĕ-lŭ felicitŭ pentru resoluțiunea cu care a învinsŭ tóte piedecile. Dér ce minune! Eu, care vorbiam c'o mare înlesnire și eram pregătitŭ asupra obiectului, ce aveam sĕ desfășurŭ, am încremenitŭ, ba era sĕ cadŭ amețitŭ la pămêntŭ. Nu vedeam înaintea mea, decâtŭ frunțĭ de ómenĭ; mi se părea unŭ lacŭ, unŭ oceanŭ de frunțĭ omenescĭ.

Unŭ „vivat“ eșitŭ din 40—50,000 de gurĭ îmĭ alungă rĕtăcirea, mĕ revocă în mijloculŭ realitățiĭ, și reculegêndu-mĕ, mi-am resolvatŭ problema.

După amedĭ cam la 3 óre, a întratŭ inteligința și din poporŭ, câtŭ a putută, în mănăstire la o conferență prealabilă, unde ex catedra presida episcopulŭ Șaguna.

Papiu Ilarianŭ amintesce, că între Românĭ erau mulțĭ unioniștĭ. Chiar și cu ocasiunea adunărei am fostŭ făcutŭ atentŭ din partea lui, câtŭ și din alte părțĭ, că peste totŭ, între Românĭ, și 'n specialŭ în adunare, ar fi mulțĭ aderențĭ ai uniunei. Sĕ fimŭ déră cu luare aminte, ca aceștia sĕ nu clatine statornicia poporului.

Eu din parte-mĭ, câtŭ am peregrinatŭ prin țéră și cu câțĭ am conversatŭ înainte de 3/15 Maiu despre causa națională, n'am întêlnitŭ nicĭ un aderentŭ declaratŭ alŭ uniunei, decâtŭ pe tînĕrulŭ Precupŭ. Astfelŭ nicĭ nu dam credĕmêntŭ faimelorŭ împrăsciate despre unioniștĭ.

Întrândŭ în adunare, tótă atențiunea îmĭ era încordată sĕ vĕdŭ, cine va ridica cuvêntulŭ în favórea uniunei. Mulțĭ oratorĭ cuvêntară înainte de Bărnuțŭ, dér toțĭ în sensulŭ, precum era dispusă totalitatea mulțimei. În urmă se ridică și Vicarulŭ *Alesandru Șuluțiu*, și, póte ca sĕ facă unŭ felŭ de diagnosă a dispoșiției generale a spiritelorŭ, alunecă sĕ vorbéscă și despre uniunea cu Țéra ungurescă. La amintirea cuvêntului „uniune“, din tóte părțile s'a arĕtatŭ displăcerea și nemulțămirea. Vicarulŭ, vĕḍêndu-șĭ greșela, a încetatŭ de-a mai vorbi, și în ședința a II-a, ca unŭ felŭ de rehabilitare a popularitățiĭ și numelui bunŭ de care se bucura de pe timpulŭ procesului Lemenianŭ, a propusŭ, ca de aicĭ înainte Românii sĕ se numéscă în lucrările legei *Românĭ,* ér nu *Oláh* și *Walach.* Propunerea a fostŭ bine primită, dér a rĕmasŭ constatatŭ, că Șuluțiu venise la Blașiu cu alte convingerĭ, decum erau acele ale înființătorilorŭ adunărei. Faptulŭ acesta se vede și din istoria lui Papiu, unde în Tom II. la pag. 241, făcêndŭ întrebarea: „Și cine erau unioniștii aceștia“, rĕspunde: „Nisce Românĭ unguriți, afară de aceștia mai erau și câțĭ-va *vicari e protopopi*“. Departe însĕ de mine gândulŭ de-a aduce vre-o recriminațiune vrednicului și neuitatului bărbatŭ *Alesandru Șuluțiu.* Am constatatŭ numai o faptă istorică, care s'a petrecutŭ într'unŭ timpŭ, când mulțĭ Românĭ de inimă și de înalte gândirĭ naționale, erau în neclarŭ asupra direcțiunei, ce trebue s'o urmeze adunarea.

În descrierea ulterióră a decursului adunărei nu vreu sĕ mĕ demitŭ, fiindŭ aceea descrisă în istoria lui Papiu, așa în câtŭ nu așĭ avé amai adauge nimicŭ. Voiu memora însĕ la acestŭ locŭ alte lucrurĭ întêmplate, atâtŭ cu mine, câtŭ și cu amicii și cunoscuții mei.

Înainte de a mĕ despărți de acéstă adunare grandiósă, ca și care n'au mai avutŭ Românii dela descălecarea lorŭ, și scie Dumneḍeu mai avé-vorŭ vre-odată, orĭ nu, trebue sĕ observŭ, că deși acéstă adunare a datŭ semnulŭ de viață alŭ națiunei și a avutŭ consecințe înfluințătóre, ba a fostŭ basa agendelorŭ nóstre politice, totușĭ pentru noi, carĭ formamŭ generațiunea tînĕră, n'a avutŭ acelŭ farmecŭ, care l'a avutŭ adunarea dela Dumineca Tomei. Și acésta din causă, că după-ce treceau ședințele oficióse, nu aveai nicĭ unŭ repausŭ, nu aveai unde sĕ-țĭ odihnescĭ trupulŭ barĕmĭ pe vre-o câte-va minute. În grădina Semnariului nu ai fi aflatŭ atâta locŭ măcarŭ, ca sĕ se așede o persónă, căcĭ ómenii

instrucțiunei publice, Iuliu Wlassics, s'a vĕdutŭ silitŭ sĕ rĕspundă. Elŭ a spusŭ curatŭ, că suma de 20,000 fl. e pliminată de guvernulŭ Wekerle în scopulŭ „de-a cumpăra actele rĕmase de Ludovicŭ Kossuth" și că acéstă posițiă, creată de guvernulŭ de mai 'nainte, actualulŭ guvernŭ *o va susține* „pentru permanențà".

Declarațiunea lui Wlassics a fostŭ întimpinată din partea kossuthiștilorŭ și a „liberalilorŭ" cu marĭ sbierăte de „éljen" la adresa lui Wekerle și cu aprobărĭ furtunóse la adresa actualului guvernŭ. Contele Eugen Zichy a voitŭ sĕ-șĭ facă observările sale, dér *președintele l'a opritŭ dela cuvêntŭ.*

Acum cestiunea este lămurită. Fiiĭ lui Kossuth vorŭ primi o subvențiă de 20,000 fl. la anŭ din visteria statului. Contribuabilii sĕ se siléscă numai sĕ plătéscă, căcĭ are cine-i mânca banii. Dér Coróna? Óre ce va dice la astea Coróna?.....

Țarulŭ Nicolae II a vorbitŭ.

Sub acestŭ titlu diarulŭ vienesŭ „*Parlamentär*" scrie unŭ articolŭ de fondŭ, în care prémăresce pe actualulŭ Țarŭ Nicolau II, apróbă cuvintele rostite de acesta dilele trecute înaintea unei deputațiunĭ, că constituționalismulŭ pentru Rusia, între împrejurările de față, ar fi o absurditate, și în fine pentru ca sĕ aducă esemple plausibile, amintesce numitulŭ diarŭ stările miserabile, carĭ domnescŭ în alte state constituționale din Europa. Étă în scurtŭ cuprinsulŭ acelui articolŭ:

Indată-ce se sui pe tronŭ Țarulŭ Nicolau Alexandrowitsch II, lumea politică aștepta cu nerăbdare momentulŭ, când tînĕrulŭ monarchŭ sĕ se esprime asupra direcției și țintei domniei sale. In fine cu ocasiunea primirei festive a deputațiunilorŭ omagiale, Țarulŭ lăsă sĕ se audă unele vorbe, carĭ puseră întregŭ apusulŭ în uimire. Elŭ adecă le dise deputațiunilorŭ, că în diferite ținuturĭ, numite Zemstva, se audŭ vocĭ, carĭ dorescŭ împlinirea visurilorŭ absurde, ca acele ținuturĭ se ia parte la agendele de statŭ. Elŭ (Țarulŭ) însĕ, ca și neuitatulŭ sĕu tată, va susține cu energiă *autocrația.*

Lumea aștepta dela tînĕrulŭ regentŭ sĕ dea imperiului rusescŭ constituțiunea, după receptele nóstre, și sĕ-lŭ facă părtașŭ de binefacerile parlamentarismului. E dreptŭ, că libertatea e sublimă, când se dă făr' de gândurĭ ascunse și se primesce de ómenĭ înțelepțĭ. Dér libertatea o merită numai aceia, carĭ și-o stiméză chiar așa pe a lorŭ, ca și pe cea a de-aprópelui. Unde nu este așa, acolo libertatea constituțională se folosesce pentru *asuprirea* celui mai slabŭ, acolo ea devine *sclăviă, care e mai grozavă, ca cea a tiranilorŭ.*

Cuvintele tînĕrului Țarŭ nu au fostŭ primite cu plăcere, ele au produsŭ consternațiă în acele cercurĭ, carĭ trăescŭ în credința falsă, că ele ar fi libertatea personificată. Este lucru curiosŭ, cum se interesézä apusulŭ, și mai alesŭ pressa dușmană Rusiei, de binele popórelorŭ din Rusia și cum în continu accentuéză, că Rușii numai așa vorŭ fi fericițĭ, décă Țarulŭ le va da constituțiă.

Este óre adevĕratŭ, că constituțiunile actuale fericescŭ pe popóre? Recunóscemŭ, că Americanii, Englesii, Francesii, Germanii și *Maghiarii* suntŭ fericițĭ, avêndŭ libertățĭ constituționale; dér întrebămŭ pe acele cercurĭ, carĭ fățărescŭ libertatea: Suntŭ *Irlandezii* liberĭ și fericițĭ? Suntŭ *Polonii* în imperiulŭ germanŭ, *Românii* și *Slavii* în Austro-Ungaria liberĭ și fericițĭ? Mergețĭ, de-i întrebațĭ! Dér e de prisosŭ, *privițĭ la sĕrăcia și asuprirea Irlandezilorŭ, privițĭ la lipsa, la sĕrăcia materială și politică a Slovacilorŭ și Românilorŭ din Ungaria, a Rușilorŭ din Galiția și a tuturorŭ Slavilorŭ din Austro-Ungaria!* Esistă vr'o națiune în Rusia autocrată, care sĕ sufere atâtŭ, ca Slovacii din Ungaria și Rușii din Galiția? Suntŭ acele binecuvêntărĭ ale unui constituționalismŭ, când *o națiune de mai multe milióne nu are nicĭ unŭ representantŭ în camerŭ, când se smulgŭ copiiĭ din brațele mamelorŭ pentru de a li-se sterpi limba, când o națiune întrégă nu are scóle?* Se póte întêmpla într'unŭ statŭ autocraticŭ, ca *o națiune întrégă sĕ nu se pótă plânge la capulŭ statului pentru nedreptate fățișă, sĕ nu fiă primită, și —?* Suntŭ aceste, întrebămŭ, binecuvêntările libertății? Se póte numi peste totŭ libertate, când cu legea în mână se asuprescŭ și amuțescŭ minoritățĭ, ceea ce o putemŭ dovedi în mii de casurĭ?

Acésta nu e libertate, ci sclăviă sub mantaua constituționalismului, și după tóte aceste trebue sĕ se dică, cum-că autocrația unui monarchŭ înțeleptŭ este de preferitŭ unei ast-felŭ de constituțiunĭ, căcĭ e mai bine a fi sclavulŭ unui monarchŭ înaltŭ, decâtŭ alŭ unui „betyár" brutalŭ.

Țarulŭ Nicolae II pășesce în urmele tatălui sĕu, are o inimă nobilă, care bate pentru Rusia. Țarulŭ Nicolae va face totulŭ pentru binele poporului sĕu, pentru de a-lŭ conduce la cultură, la gloriă și la bună înțelegere, și fiă-care Rusŭ are dreptulŭ de a-șĭ spune „tătucului" (Țarului) sĕu durerile și plângerile, în modulŭ celŭ mai patriarcalŭ. Țăria Rusiei zace astădĭ în autocrațiă și naționalitate, e puternică și temută; sĕ nu atingă nimenĭ fundamentulŭ ei!

SCIRILE DILEI.

23 Ianuarie.

Alegere de preotŭ în Brașovŭ. Erĭ s'a sĕvêrșitŭ alegerea parochului alŭ treilea la biserica Sf. Nicolae din Brașovŭ. Actulŭ alegerei s'a făcutŭ sub conducerea d-lui protopopŭ Iónŭ *Petricŭ*. Candidațĭ au fostŭ d-nii Vasile *Sfetea* parochŭ pe Tocile (Brașovŭ), d-lŭ Iónŭ *Prișcu* diaconŭ la biserica Sf. Nicolae, Dr. Iosifŭ *Blaga* profesorŭ, Dr. Vasile *Saftu* profesorŭ și I *Domșa* parochŭ. Dintre aceștia în dilele din urmă d-nii Blaga și Domșa șĭ-au retrasŭ concursulŭ. Șĭ-au datŭ votulŭ în totalŭ 397 parochienĭ și a fostŭ alesŭ preotŭ la Sf. Nicolae d-lŭ *Iónŭ Prișcu* cu majoritate de 47 voturĭ. Alegerea a decursŭ în ordine.

—o—

Ședința festivă, ce s'a ținutŭ erĭ séră în sala cea mare a gimnasiului românŭ din locŭ din partea *societății de lectură „Ioanŭ Popasu" a studenților dela scólele medii române din Brașovŭ*, a fostŭ cercetată ca nicĭodată până acum. Sala și galeriile erau literalmente înțesate de lume, ceea ce dovedesce viulŭ interesŭ alŭ publicului românŭ brașoveanu pentru progresele tinerimei nóstre. D-lŭ profesorŭ *I. Baptistŭ Boiu*, conducĕtorulŭ societății, deschise ședința printr'unŭ discursŭ ascultatŭ cu multă atențiune, în care accentuă meritele fericitului Popasu, alŭ căruia nume îlŭ pórtă acéstă societate, arătândŭ tot-odată scopulŭ societății. Vorbirea d-sale fù însoțită de vii aplause. Urmară celelalte puncte din programŭ, în care s'au distinsŭ mai întâiu tinerii *A. Bogdanŭ* și *I. Sporea* prin predarea fragmentului din „Ovidiu" de Alexandri (actŭ V.) Predarea amêndurora, dér mai alesŭ a celui dintâiu a fostŭ escelentă și a mulțumitŭ deplinŭ pe ascultătorĭ. Tênĕrulŭ octavanŭ Sextilŭ *Pușcariu*, care a datŭ și până acum dovedĭ de frumosŭ talentŭ literarŭ, s'a distinsŭ și de astă-dată printr'o interesantă disertațiune despre „basmulŭ românŭ," temă lucrată cu multŭ zelŭ și succesŭ. Prin declamarea legeră și corectă a anecdotei „Țiganulŭ la miere", de T. Speranță, tênĕrulŭ *G. Herseni* a produsŭ în publicŭ multă ilaritate, fiindŭ la fine furtunosŭ aplaudatŭ. Corulŭ vocalŭ, de sub conducerea d-lui prof. de musică *N. Popovicĭ*, a doveditŭ prin precisa și esacta esecutare a celorŭ două numere din programŭ, („Ursita mea", de Gr. Stefănescu și „Serenada", și „Bobocele și inele", de I. Vidu), că este unŭ corŭ puternicŭ, inteligentŭ și fórte bine disciplinatŭ. Corulŭ a seceratŭ aplausele și mulțumirea cea mai deplină a publicului. In fine și orchestra societății, deși dispune încă de puține puterĭ, a esecutatŭ punctele din programŭ și mai alesŭ p. 6 (Cântecŭ de legănŭ și „Pizzicato Gavotte" de Latann) cu fórte bunŭ succesŭ fiindŭ viu aplaudatŭ. In totalŭ, prestațiunile tinerimei nóstre scolare ne-au mulțumitŭ pe deplinŭ și ne dau cele mai frumóse speranțe pentru viitorŭ.

—o—

Ajutorŭ de statŭ preoțilorŭ. In budgetulŭ ministerialŭ de culte și instrucțiune publică pe 1895 s'a prevĕdutŭ la posiția „scopurĭ bisericescĭ" cu 100,000 fl. mai multŭ, ca în anii trecuțĭ. Suma acésta s'a luatŭ în budgetŭ pentru a rebonofica încâtva pe preoții păgubițĭ prin căsĕtoria civilă și matriculele de statŭ. „Budapesti Hirlap" dice, că în ședința de adĭ a dietei deputatulŭ *Kovács* Albert va cere dela guvernŭ, ca din suma acésta sĕ se ajutoreze numai acei preoțĭ, carĭ suntŭ „*patrioțĭ*" — Acei preoțĭ, carĭ suntŭ „*patrioțĭ*" în sensulŭ lui Kovács, sĕ priméscă acești banĭ ai lui Juda.

—o—

Academia Română, în urma învitațiunei primită dela Academia de sciințe din Parisŭ, deschide subscripțiune publică pentru ridicarea unui monumentŭ marelui chimistŭ Lavoisier, de glorióssă memoriă. Toțĭ iubitorii de sciință și de progresŭ suntŭ rugațĭ din partea Academiei a lua parte la acéstă subscriere.

—o—

Balulŭ de curte în Bucurescĭ. In 31 Ian. v. s'a datŭ la palatŭ prima serantă dansantă. Au asistatŭ toțĭ miniștrii, representanții streinĭ, atașații de legațiunĭ și unŭ mare numĕrŭ de persóne din societatea înaltă; în totalŭ aprópe 200 de persóne. Serata s'a terminatŭ pe la órele 3 despre diuă.

—o—

Unŭ nou actŭ de grație alŭ Țarului Nicolea II. O telegramă din Varșovia, cu data de 29 Ianuarie anunță, că toțĭ studenții polonĭ exilațĭ în cele mai depărtate guvernamente din Siberia, pentru-că au participatŭ la manifestațiunile naționale polone din Maiu anulŭ trecutŭ, au fostŭ grațiațĭ printr'unŭ ucaz împĕrătescŭ și retrimișĭ la Varșovia.

—o—

Prințulŭ Grigorie Sturdza, fiulŭ lui G. M.-Sturdza, s'a sinucisŭ alaltăerĭ în Bucurescĭ, împușcându-șĭ mai întâiu amoresa, o anumită Gizela Boga. Se dice, că nenorocitulŭ prințŭ a avutŭ totŭ-déuna idei romantice despre iubire și fidelitate. Familia prințului ne voindŭ sĕ scie despre legăturile sale de dragoste cu numita fată, fiica unui păpucarŭ, l'a silitŭ sĕ se căsĕtoréscă înainte cu 3 sĕptĕmânĭ cu Maria Cantacuzino. Se vede, că din momentulŭ acela prințulŭ s'a ocupatŭ cu gândulŭ de a-șĭ face unŭ finitŭ atâtŭ de tragicŭ.

—o—

Pălmuirea unui ambasadorŭ. Ambasadorulŭ marocanŭ din Spania eșindŭ în 31 l. tr. din hotelulŭ sĕu din Madridŭ, a fostŭ pălmuitŭ de unŭ individŭ; lovitura a fostŭ așa de puternică, încâtŭ a cursŭ sânge din nasulŭ ambasadorului. Ministrulŭ de resbelŭ a anunțatŭ Camerei, că individulŭ, care a pălmuitŭ pe ambasadorulŭ Marocului, a declaratŭ, că se numesce Fuentes, și că este generalŭ în retragere. Ministrulŭ nu scie, décă acésta este adevĕratŭ, dér numitulŭ individŭ a datŭ de curêndŭ probe de alienație mentală.

—o—

Unŭ incidentŭ tragi-comicŭ s'a întêmplatŭ în Becicherecul mare. Soția unui cetățénŭ de acolo a născutŭ dilele trecute 2 copii gemenĭ. Totŭ-odată ea audi, că o vecină a ei încă a născutŭ unŭ copilŭ, și venindu-i gândulŭ curiosŭ sĕ surprindă pe bărbatŭ cu trei copii, lăsă sĕ i-se aducă copilulŭ vecinei. Astfelŭ la rentórcere acasă îlŭ salutară pe tată trei copii. Se înțelege, că vecina îndată îșĭ reclamă copilulŭ, dér ce gróză! nicĭ una din femeile de față nu putea spune, care-i copilulŭ reclamatŭ. Astfelŭ acum în casa tatălui gemenilorŭ zacŭ trei copii lângă olaltă și sbiéră pe întrecute.

—o—

† Mauriţiu Carriere, renumitulŭ profesorŭ de filosofiă dela universitatea din München, a muritŭ înainte cu câte-va dile.

—o—

Emigrările Jidanilorŭ din Rusia la Argentinia s'au sistatŭ de-ocamdată. In anii din urmă s'au aședatŭ în republicele sudamericane, pe spesele baronului Hirsch, 3000 de individĭ, ceea ce a costatŭ 377.000 punțĭ sterlingĭ. Avêndu-se în vedere, că de acum starea Jidanilorŭ din Rusia se va îmbunĕtăți, astfelŭ și transportarea emigranțilorŭ va înceta pe unŭ timpŭ nedeterminatŭ.

—o—

„Rîuréna". Din nou atragemŭ atențiunea celorŭ interesațĭ asupra rectificărei din Nr. 14 alŭ foiei nóstre, în sensulŭ căreia institutulŭ de creditŭ și economii „Rîuréna" din C. Mănășturŭ îșĭ va ține adunarea sa generală la 19 Februarie n. c.

Catastrofa vaporului „Elbe".

Amŭ datŭ în numĕrulŭ trecutŭ alŭ foiei nóstre o scurtă informațiă asupra grozavei nenorocirĭ, ce s'a întêmplatŭ Miercurea trecută în apele mărei de Nordŭ în urma unei ciocnirĭ dintre vaporulŭ germanŭ „*Elbe*" — care s'a și cufundatŭ — și între vaporulŭ englesŭ „*Crathie*".

Scirile mai nouĕ confirmă, că numĕrulŭ celorŭ, ce și-au pierdutŭ viéța, este de *380* bărbațĭ, femei și copii. Étă cum istorisescŭ acéstă grozavă nenorocire câțĭ-va dintre cei 7 călĕtorĭ și 16 persóne de serviciu a vaporului „Elbe", carĭ cu marĭ lupte și ostenele abia au pututŭ fi mântuițĭ:

Bohemulŭ *Wevera* John, locuitorŭ în Cleveland (Ohio), spune următórele: Putea sĕ fiă cam 3 óre după miedulŭ nopții, cândŭ eu mĕ aflam în cafeneua „Elbei"

---

zăceau unii lângă alții ca'n tescu; „grădina podului" era plină de cai, c'unŭ cuvêntŭ nu puteai pausa nicăirĭ. În zadarŭ căutai dup'unŭ amicŭ séu cunoscutŭ. S'a întêmplatŭ chiar, sĕ am scire positivă, că cutare și cutare amicŭ, orĭ conșcolarŭ, este de sigurŭ în Blașiu, dér în 4 dile nu l'am pututŭ întêlni. Despărțirĭ cordiale n'am avutŭ, ca la întâia adunare, ci ómenii dispăreau, până cândŭ în urmă s'au vĕdutŭ ulițele Blașiului aprópe deșerte, și obosițĭ până la estremŭ am părăsitŭ și noi Blașiulŭ

IX. După adunarea din 3 (15) Maiu.

Sosițĭ acasă, amŭ fostŭ cuprinșĭ érășĭ de îngrijirile, ce ne preocupau înainte de adunare: adecă a ne feri cu totŭ prețulŭ, de a nu cădé în captivitatea Ungurilorŭ.

Este adevĕratŭ, de altă parte, că Ungurii, după ce au vĕdutŭ că marea adunare a Românilorŭ s'a disolvatŭ în pace, se simțiau óre-cum mai stîmpĕrațĭ, mai liniștițĭ, pentru-că ei îșĭ făcuseră închipuirea, că Românii vorŭ porni din Blașiu în tóte părțile țĕrii, vorŭ despoia și estirpa pe Ungurĭ. Mai departe, atențiunea lorŭ era atrasă de către noi „agitatorii" și prin împrejurarea, că în dieta țĕrei, ce se va ține cu finea lui Maiu, se va proclama uniunea, apoi uniunea devenită odată lege, va seca tóte isvórele „agitatorilorŭ" și vorŭ amorți tóte puterile lorŭ.

In ast-felŭ de constelațiune, ne bucuramŭ și noi de óre care-va liniște. Pe lângă tóte acestea însĕ, nicĭ într'o nópte nu durmiam în satŭ, ci când într'o parte, când în cealaltă a hotarului.

După decretarea uniunei, Maghiarii au devenitŭ érășĭ mai agresivĭ, au începutŭ cu pretensiunile, ca iobagii sĕ presteze servițiulŭ, ba unŭ solgăbirĕu din Câmpie cu numele Samler, a pornitŭ prin satele din cerculŭ lui și a începutŭ a stórce dela Românĭ declarațiunĭ, că ei sĕ învoescŭ acum, ca Ardelulŭ sĕ se unéscă cu Țéra unguréscă.

Dér după-ce Românii s'au declaratŭ pretutindenĭ amĕsuratŭ concluselorŭ adunărei din Blașiu, numitulŭ solgăbirĕu a esoperatŭ, că în satele Lechința, Iclandŭ și Iclăndelŭ, s'a trimisŭ esecuțiune militară și pe lângă acésta câte 50 de călărețĭ, ca sĕ stea pe capulŭ lorŭ până când se vorŭ declara, că se învoescŭ și suntŭ mulțămițĭ cu uniunea decretată în Clușiu.

(Va urma).

unde adormisem. M'am deşteptatŭ la 6 óre diminéţa. Atuncĭ erau încă tóte în linişte. Nu se putea audi altceva, decâtŭ vuetulŭ, ce-lŭ producea maşina şi isbirile de valurĭ în cósta năii. Am adurmitŭ éră̆şĭ, dér cam peste şése minute m'a treditŭ o sguduitură înfiorătóre. Am săritŭ în picióre şi deja vĕdusem, că tóte se restórnă una peste alta. Călĕtorii din josŭ fugeau isbindu-se unii de alţii în cea mai mare disordine şi confusiune, îmbrăcaţĭ unii pe jumĕtate, alţii numai în cămăşĭ şi femeile în fuste. M'am urcatŭ pe bordŭ şi am întêlnitŭ pe-unŭ funcţionarŭ de postă. L'am întrebatŭ, că ce s'a întêmplatŭ. Funcţionarulŭ era fórte liniştitŭ şi mi-a rĕspunsŭ, că nu s'a întêmplatŭ nimicŭ. Eu însĕ vĕdusem, că 'ntr'adevĕrŭ s'a întêmplatŭ lucru grozavŭ, după ceea ce am mersŭ sĕ vĕdŭ, ce e cu sora mea. Am încercatŭ sĕ intru în cabina ei, dér n'am pututŭ, căcĭ în urma ciocnirei, o uriaşă ruină de lemne acoperea întrarea. Vĕdêndŭ, că nu potŭ s'ajungŭ la cabina ei, am mersŭ la cabina mea, am luatŭ o manta de plóiă şi m'am urcatŭ éră̆şĭ pe bordŭ. Observai îndată, că naia a căpĕtatŭ o ciocnire puternică şi că *se cufundă* vĕdêndŭ cu ochii. Atuncĭ au fostŭ lăsate luntrile. Am întrebatŭ, că potŭ sĕ sarŭ într'una, şi mi-s'a rĕspunsŭ: *Nu, mai întâiu trebue sĕ între femeile şi copiiĭ.* Cândŭ am vĕdutŭ, că nu-i speranţă de-a puté întra pe o luntre, am aşteptatŭ liniştitŭ. In timpulŭ acesta ómenii din jurulŭ meu aprópe nebuniseră de frică şi spaimă. Câţĭva dintre ei, carĭ au observatŭ, că mi am legatŭ cercurĭ de înotatŭ, voiau sĕ mi-le ia cu puterea. Mi-a succesŭ însĕ sĕ-i împingŭ dela mine. Intr'aceea luntrile se umpluseră tóte, şi eu gândeam, că décă nu voiu puté ajunge într'una din ele, s'a sfîrşitŭ cu orĭ-ce speranţă de scăpare. Decĭ m'am dusŭ la barieră şi când lutrea a plecatŭ, ridicându-o valurile, eu am săritŭ în ea. Ómenii, carĭ se aflau în luntre, *voiau se me împingă în apă*, eu însĕ m'am prinsŭ cu putere de unulŭ, gândindŭ: décă voiu peri eu, şi tu vei peri. Omulŭ meu mi-a înţelesŭ gândulŭ şi m'a lăsatŭ. Vedeam cum se cufundă „Elbe" şi-apoi ne-au dusŭ valurile, până când ne-a mântuitŭ o barcă de pescuitŭ.

Wright, căpitanulŭ acestei bărcĭ, care cu pericolulŭ vieţii sale şi a ómenilorŭ sĕi, a mântuitŭ pe refugiaţii din acéstă luntre, istorisesce următórele:

S'a întêmplatŭ Miercurĭ înainte de amédĭ la 11 óre. Eram în direcţiune sudostică dela Lovestof şi barca nóstră progresa încetŭ, fiind-că trăgeamŭ după noi rociurile. Atuncĭ, cam în depărtare de unŭ milŭ, am observatŭ o luntre, pe care se mişca ceva încóce şi încolo. M'am uitatŭ prin ochianŭ şi am vĕdutŭ, că călĕtorii de pe luntre îşĭ punŭ tóte silinţele, sĕ întórcă ciocculŭ vasului în potriva vêntului, marea însĕ umplea luntrea cu valurĭ marĭ, şi eu am vĕdutŭ, că acei ómenĭ nu vorŭ puté ajunge până la mine. Mişcările lorŭ arătau, că voescŭ sĕ-mĭ deştepte atenţiunea, credêndŭ, că noi nu i-am observatŭ. Vedeam, că suntŭ naufragiaţĭ. Numai decâtŭ am datŭ poruncĭ ómenilorŭ mei, sĕ tragă rociurile, lucru, care ne-a costatŭ $^1/_2$ óră. Intr'aceea li-am făcutŭ sĕmnŭ cu pălăria sĕ nu despereze şi sĕ se linişteéscă. Spre spaima mea însĕ vêntulŭ ducea necunoscuta luntre totŭ mai departe, şi ni-a făcutŭ mare greutate până-ce ne-amŭ apropiatŭ, ca sĕ ajungemŭ éră̆şĭ mai aprópe de ei. In fine amŭ ajunsŭ aprópe de ei şi amŭ svêrlitŭ o funiă pe luntre, dér nenorociţii din ea erau atâtŭ de înţepeniţĭ de frigŭ, încâtŭ n'au fostŭ în stare sĕ prindă funia.... După o grea muncă ni-a succesŭ totuşĭ sĕ înţepenimŭ funia de luntre şi s'o tragemŭ cătră noi. Atuncĭ însĕ o parte dintre naufragiaţĭ au săritŭ pe barca nóstră cu atâta putere, încâtŭ funia s'a ruptŭ şi luntrea a fostŭ luată éră̆şĭ de valurĭ. Nouă muncă, nouĕ ostenele! In fine ni-a succesŭ a înţepeni o altă funiă de luntre, ca sĕ mântuimŭ şi pe ceilalţĭ. Unica femeiă, care se afla între ei (domnişóra Ana *Böcker*), zăcea pe fundulŭ luntrei în apă, acoperită numai c'o manta. Altă haină nu se afla pe ea, nicĭ încălţăminte în picióre. Cu ea amŭ avutŭ mai multŭ nĕcazŭ. In momentulŭ, când amŭ pus'o pe barca nóstră, s'a ruptŭ şi a doua funiă şi valurile au răpitŭ cu sĕlbaticie luntrea. Cândŭ toţĭ naufragiaţii erau în barca mea, i-am trimisŭ pe toţĭ în cabina vaporului şi pe Ana Böcker am îmbrăcat'o cu vestminte calde. E fără îndoială, că naufragiaţii n'ar fi pututŭ sĕ mai trăiască nicĭ o óră, décă n'ar fi fostŭ mântuiţĭ. Ei ar fi îngheţatŭ de sigurŭ, căcĭ pe coperişulŭ barcei mele ghiaţa era grósă de trei policarĭ.

Afară de luntrea ai cărei naufragiaţĭ au scăpatŭ în modulŭ arătatŭ aicĭ, o telegramă din Londra spune, că a mai fostŭ o luntre, care a luatŭ şi pe alţĭ pasagerĭ de pe „Elba". Luntrea acésta însĕ s'a pierdutŭ şi nu i s'a datŭ de urmă şi nicĭ nu mai e speranţă de a-se reafla.

O telegramă din Rotterdam spune, că autoritatea marină englesă a datŭ ordinŭ, ca căpitanulŭ vaporului „*Cratthie*" sĕ fiă arestatŭ, fiind-că elŭ este causa cufundărei „*Elbei*". E generală părerea, că personalulŭ de serviciu alŭ „Elbei" n'a întrelăsatŭ nimicŭ de-a face sĕ se încungiure nenorocirea. „Elba" naviga în direcţiă sudvestică, şi a observatŭ de partea dréptă vaporulŭ englesŭ. In urma acésta, după legile marine, a fostŭ silită a-şĭ păstra direcţia. Din potrivă „Crathie" a fostŭ observată de-a stânga, prin urmare era datóre a devia din direcţia ei şi a încunjura vaporulŭ germanŭ. „Crathie" însĕ n'a făcutŭ acésta, şi astfelŭ s'a întêmplatŭ nenorocirea. Atitudinea căpitanului englesŭ e calificată, ca o *miserabilitate* şi *laşitate* din partea foilorŭ englese. Toţĭ cei scăpaţĭ spunŭ, că deşi căpitanulŭ vaporului englesŭ a vĕdutŭ cufundarea „Elbei", totuşĭ n'a făcutŭ nimicŭ, ca pe cei ce se luptau cu valurile, sĕ-i mântuéscă. Elŭ a statŭ cu naia două óre întregĭ la loculŭ ciocnirei şi l'au vĕdutŭ aicĭ toţĭ cei ce au fostŭ mântuiţĭ.

Pasagerii din Ungaria şi Transilvania, carĭ se aflau pe „Elbe" şi carĭ şĭ-au aflatŭ mórtea în valurile mărei, suntŭ următorii: Susana *Balintŭ*, Stefanŭ *Balintŭ*, Victorŭ *Balintŭ* din Semlinŭ (probabilŭ, că toţĭ trei *Românĭ*); Angelŭ *Precupŭ* şi Mihaiu *Barth*, comercianţĭ *românĭ* din Ardélŭ; Fanny *Drucker* din Tecsö; Maria *Blesco*, Elisabeta *Blesco*, Andreiu *Blesco*, din Şaroşŭ; Marcus *Trubács* din Samos-Ujfalu; Ioh. *Schuchy*, Paulŭ *Schuchy* din Szepes; Matia *Vansaş* din Teresiopolŭ; Georg *Antonyi* şi Ioanŭ *Bessac* din Peters (?); Ioanŭ *Benya*, Michail *Turcsányi* din Teresiopolŭ; George *Cismarŭ*, Ioanŭ *Cismarŭ* din Soporeţŭ (probabilŭ, că *Românĭ*); George *Plosak* din Dobro; Eva *Solar* din Laksar-Ujfalu; Georg *Kovacs* din Balajt; Maria *Babos*, Eugenŭ *Babos* din Eperjes; Michail *Gajdos* din Teplicska; Ioanŭ *Zoos*, Andreiu *Szabo* din Vicse; Michailŭ *Botnar*, Ioanŭ *Franyo*, Ioanŭ *Zabora* din Seplacŭ; Iosifŭ *Hudak* din Paks; Maria *Borszák* din Dolo (?); Ladislau *Moterko* din Podolinŭ şi Iulia *Puha* din Krompach. Cu totulŭ 32 de persóne.

Cestiunea naţională în camera română.

Discursulŭ d-lui Take Ionescu, *ministru alŭ cultelorŭ şi instrucţiunei publice.*

.....Acum trecŭ la o laltă acusaţiune: că suntemŭ unŭ guvernŭ, care nu scimŭ sĕ simţimŭ cu demnitate, şi care, prin acésta am compromisŭ simţĕmêntulŭ naţionalŭ alu ţĕrei. D-lorŭ, n'am mai nimicŭ de adăogatŭ la cele spuse de D. Lahovari. Unŭ singurŭ lucru aşĭ voi sĕ vĕ arĕtŭ: sĕ nu credeţĭ, că décă D-vóstrĕ nu ne găsiţĭ destulŭ de Românĭ, cei-lalţĭ, între carĭ ne puneţĭ, adecă ómenii politicĭ din Ungaria, ne găsescŭ fórte comodĭ. Sĕ nu credeţĭ acésta; şi când D. Sturdza se plânge, că dincolo 'i se dice a fi irredentistŭ, şi eu sunt acusatŭ de irredentistŭ, eu care, în gazetele D-vóstrĕ, se spune, că ar trebui sĕ iscălescŭ de aci înainte Iános, ca şi D. Lahovari Şandor.

Nu póte fi tótă lumea satisfăcută! Am aci, D-lorŭ, o broşură a D-lui Schwicker, unulŭ din cei mai importanţĭ deputaţĭ din Camera ungurécă, publicată şi în „*Westöstliche Rundchau*", în care mi-a făcutŭ beléua sĕ-mĭ spună, că sunt şi eu şi D. Lahovari daco-romanişti-irredentiştĭ, dér că şi eu şi D. Lahovari, fiindŭ ómenĭ cuminţĭ, bărbaţĭ de statŭ şi prevĕdĕtorĭ, scimŭ sĕ înfăşurămŭ gândirea nóstră, nu ca cei-lalţĭ, carĭ nu sciu sĕ-şĭ înfaşure gândirea, fiind-că nu suntŭ ómenĭ cuminţĭ. D. Schwicker conchide: că de aşa prietiniă, ca a mea nu-i lipsă!!

Dér credeţĭ D-vóstrĕ, că declaraţiunile D-lui Kálnoky au mulţumitŭ pe cei din Ungariă? D-vóstrĕ aţĭ spusŭ unŭ lucru mare: că D. Kálnoky scie cum noi cheltuimŭ cei 525.000 lei, puşĭ în budgetulŭ nostru pentru scólele şi bisericile române din strĕinĕtate.

Ei bine, D. Pázmándy, deputatulŭ ungurŭ, care a scrisŭ în „*Débats*" scrisórea, pe care trebue sĕ o cunósceţĭ, spune că numai cei naivĭ potŭ sĕ crédă, că guvernulŭ românŭ, în adevĕrŭ, cheltuesce banii aceia, cum spune D Kálnoky, şi nu-i trimite pe toţĭ în Transilvania, pentru ca „sĕ întreţină o agitaţiă forţată şi care nu are nicĭ o basă reală", cu alte cuvinte că D. Kálnoky dă în légănŭ parlamentulŭ ungarŭ când spune alt-felŭ. Dér diarele ungurescĭ? Am aci mai multe. Ei bine, când a vorbitŭ comitele Kálnoky, jurnalele spuneau, că dênsulŭ a nesocotitŭ sentimentele şi interesele ungare, că n'a ţinutŭ sémă de interesele maghiare, că a datŭ rĕspunsurĭ, carĭ mai multŭ vorŭ încuragia agitaţia valahă, cu unŭ cuvêntŭ, că nu suntŭ satisfăcuţĭ!

Vedeţi, suntŭ peste totŭ ómenĭ nesatisfăcuţĭ!

Şi D-vóstrĕ vĕ plângeţĭ, că noi n'am făcutŭ o notă comitelui Kàlnoky, în care sĕ spunemŭ, că D. Sturdza nu este dacoromânistŭ. Apoi D. Sturdza face note aci séu în strĕinĕtate, în carĭ sĕ spună, că noi nu suntemŭ vênduţĭ strĕinilorŭ? Apoi D. Sturdza, când îi prinde bine, lasă sĕ se acrediteze unele bănuelĭ şi nu trimite scrisorĭ la „*Pester Lloyd*" de câtŭ când vede, că prima încercare n'a prinsŭ. (Aplause). Noi sĕ-lŭ învĕţămŭ pe D-sa cum trebue sĕ vorbéscă şi sĕ scrie? D-sa, are condeiu şi se pricepe fórte bine sĕ-lŭ mânuiască; şi aţĭ vĕduţŭ, că atuncĭ când este nevoiă, scie şi unde sĕ scrie. Pentru-ce aţĭ voi ca ministrulŭ de esterne alŭ României sĕ facă o notă comitelui Kálnoky, în care sĕ-i spună, că dreptŭ séu nedreptŭ a vorbitŭ despre unŭ particularŭ din acéstă ţéră în parlamentulŭ de acolo? Inţelegŭ, décă D. Kálnoky spunea acésta într'o notă, dér nu, în relaţiunile diplomatice ale României, nu este nimicŭ. D. Kálnoky a vorbitŭ în parlamentulŭ ungarŭ, a rĕspunsŭ şi ministrulŭ nostru în parlamentulŭ românŭ.

Când s'a deschisŭ parlamentulŭ, D. Lahovari a disŭ: nu este daco-românistŭ D. Sturdza, şi suntŭ convinsŭ că D-sa nu este irredentistŭ; dér ceva mai multŭ, suntŭ convinsŭ, că nicĭ nu crede cele ce spune D. Sturdza, necum D-sa sĕ fiă unŭ irredentistŭ! Nu sunteţĭ cu acésta satisfăcuţĭ? Dér aţĭ mai auditŭ, ca unŭ ministru dintr'o ţéră sĕ tragă o notă diplomatică unui altŭ ministru din altă ţéră, fiind-că, ocupându-se de unŭ particularŭ, a arĕtatŭ rĕu, carĭ îi suntŭ tendinţele lui?

D. B. Stefănescu-Delavrancea: Partidulŭ liberalŭ.

D. Take Ionescu, ministru alŭ cultelorŭ şi instrucţiunei publice: Va sĕ dică partidulŭ liberalŭ este ţéra? (Aplause).

Sciu, că D. Sturdza aşa crede; sciu, că D-sa a mersŭ până acolo în câtŭ a declaratŭ, că ocupă aci cea mai înaltă posiţiune, că este şefulŭ singurului partidŭ din România; aşa că nicĭ nu mai înţelegŭ de ce la D-sa atâta nemulţumire! Dér noi nu credemŭ, că D. Sturdza este ţéra! Şi, apoi, D. Sturdza scie nemţesce; D-sa a mai scrisŭ în jurnale germane; este chiar de aprópe cunoscutŭ de mulţĭ ómenĭ politicĭ din Pesta, multŭ mai bine de câtŭ noi! Şi cu acéstă ocasiă vĕ voiu spune unŭ micŭ detaliu. In 1878, când cu cestiunea Basarabiei, când s'au dusŭ ai noştri sĕ intereseze Europa pentru noi: Obedenaru la Roma, Ionŭ Ghica la Londra, Liteanu la Berlinŭ, etc., nu s'a găsitŭ nimenĭ altulŭ, carĭ sĕ mérgă la Pesta sĕ lumineze pe politicii ungurĭ, de câtŭ D. Sturdza. (Aplause).

Da, d-lorŭ, în documentele D-lui Kogălniceanu se găsescŭ scrisorile D-lui Sturdza. Acolo se vede cum D. Sturdza a făcutŭ totŭ posibilulŭ sĕ convingă pe Ungurĭ, că temerile lorŭ erau deşerte şi că deşi Rusia „ne ar fi trecutŭ pe la ochĭ, că fructulŭ naturalŭ alŭ unei alianţe ruso-române ar fi Transilvania, acestea suntŭ *cânturĭ de sirenă*, carĭ n'au găsitŭ la Bucurescĭ nicĭ unŭ ecou".

Ei bine, d-lŭ Sturdza, care scie nemţesce, care scrie tótă diua şi tótă nóptea până pe la órele 2—3, care scie totŭ şi de tóte, voiesce d-sa, ca noi sĕ tragemŭ o depeşe diplomatică şi sĕ spunemŭ lui Kálnoky, că d-lŭ Sturdza nu este daco-românŭ? Şi cu risiculŭ chiar alŭ unei desminţirĭ a sa, sĕ esplicămŭ politica d-sale, pe care noi încă nu am priceput'o? (Aplause). Nu este cu putinţă una ca acésta A făcutŭ, însĕ, d-lŭ Lahovari ceva, care nu ar fi făcut'o nicĭ-odată d-lŭ Sturdza: a spusŭ în jurnale oficióse, că d-lŭ Kálnoky se înşelă, că d-lŭ Sturdza nu este cum se crede.

Apoi, în vremurile sale, sciţĭ ce a spusŭ d-lŭ Sturdze la adresa conservatorilorŭ? Pe d-lŭ Cantacuzino, preşedintele Senatului, l'a acusatŭ de irredentistŭ, de socialistŭ şi de nihilistŭ. (Aplause). Judecaţĭ şi vedeţĭ pe d-lŭ Cantacuzino irredentistŭ! Aşa se purta d-sa cu noi (Aplause).

Trebue, dér, sĕ vĕ mulţumiţĭ, că acestŭ guvernŭ nu v'a urmatŭ, şi când aţĭ intratŭ într'o politică imposibilă, politică din care aţĭ cam începutŭ a da înapoi, căcĭ, órĭ-ce veţĭ spune, bunulŭ simţŭ publicŭ este mai cu minte, decâtŭ raţionamentulŭ, când aţĭ scrisŭ lui Falk, aţĭ datŭ înapoi dela fanfaronadele, pe carĭ le-aţĭ afişatŭ la întrunirile publice. Dér la întrunirĭ publice v'aţĭ mulţumitŭ numai cu atâtŭ?

Dér nu aţĭ făcutŭ ceva monstruosŭ, spunêndŭ, că noi amŭ învĕţatŭ pe Raţiu şi Lucaciu, sĕ mérgă în puşcăriă, deşi, ca demagogĭ nesocotiţĭ, descriaţĭ acea puşcăriă în culorile cele mai negre.

V'a spusŭ d-lŭ Arionŭ cum din temniţă a venitŭ desminţirea acestei monstruóse calomnii; dér a uitatŭ d-lŭ Arionŭ sĕ vĕ spună, că d-lŭ Sturdza, la acea întrunire, a cercatŭ sĕ desonoreze şi pe Raţiu şi pe Lucaciu, căcĭ 'i-a presentatŭ ca pe nisce ómenĭ, carĭ nu au mersŭ în temniţă după sfatulŭ consciinţei lorŭ, ci numai cu promisiunea nóstră, că vorŭ fi în curêndŭ graţiaţĭ; cu alte cuvinte, punea în îndoială bărbăţia lorŭ şi căuta sĕ 'i dea josŭ de pe piedestalulŭ, pe care se urcaseră, şi sĕ 'i têrască în nămolulŭ ómenilorŭ, carĭ vorŭ s tréc̆ă în ochii lumei de martirĭ, dér nu suntŭ decâtŭ nisce martirĭ de carnavalŭ. (Aplause).

(Va urma).

Sciri telegrafice.

Budapesta, 4 Februarie. Casina magnaţilorŭ îşĭ alese preşedinte pe contele Mihailŭ Eszterházy, ér directorĭ pe contele Aladár Andrássy şi pe F. M. L. Hollán. Din lista membrilorŭ comitetului din anulŭ trecutŭ au rĕmasŭ afară: conte Emer. Hunyady, conte Alexandru Károlyi, principe Nicolau Pálffy, Toma Péchy, Ugron, baronŭ Josifŭ Vécsey şi conte Ferdinand Zichy.

Panciova, 4 Februarie. Ministrulŭ de comerciu Ernest *Dániel* a fostŭ alesŭ deputatŭ dietalŭ.

Parisŭ, 4 Februarie. Inmormêntarea mareşalului — *Canrobert* s'a făcutŭ făr' de nicĭ unŭ incidentŭ asistândŭ unui publicŭ fórte numĕrosŭ. La trecerea cortegiului mulţimea stătea cu capulŭ descoperitŭ.

Rochefort sosì după amédĭ şi fù primitŭ de o mulţime imposantă cu ovaţiunĭ. Pe strade era aşa mare îmbuldélă încâtŭ carulŭ, în care şedea elŭ, putù înainta numai în pasŭ. Necontenitŭ se audiau strigăte de „*Vive Rochefort*". Inaintea redacţiunei diarului „*Intransingeant*" mulţimea începù a cânta Marsilesa şi aclamà pe Rochefort, care mulţămì de pe balconŭ.

Antwerpen, 4 Februarie. Otrăvitórea *Ioniaux*, care a omorîtŭ o mulţime de ómenĭ şi a cărei procesŭ decurge de 2 sĕptĕmânĭ, astădĭ a fostŭ *osândită la mórte* din partea judecătoriei. Pe strade s'au făcutŭ demonstraţiunĭ sgomotóse.

NECROLOGŬ. **Vasiliu Szilvássy**, directorŭ-învĕţătorŭ gr. cat. din Satmaru a muritŭ în 29 Ian. a. c. în etate de 49 anĭ. Ilŭ plângŭ soţia cu patru prunci şi numeroşĭ consângenĭ.

— D-nii Ionŭ Grossu, Ionŭ Perlea, Victorŭ I. Perlea, George şi Elisa Grossu, Alexandru şi Argentina Grossu cu copii, Aurelia şi Constantinŭ Luppescu cu copii, Elena şi Iancu Meţianu, au durerea a vĕ face cunoscută pierderea prea iubitei lorŭ sócre, bune şi străbune **Ana G. Peteu** în etate de 75 anĭ, încetată din viéţă la 20 Ianuarie în Brăila.

— Din Bucurescĭ ni-se anunţă, că d-na **Efrosina G. Mirodotŭ** născ. **A. Lupanŭ**, de nascere din Braşovŭ, a rĕposatŭ erĭ. Imormêntarea mâne.

Proprietarĭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Februarie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4%	125.05
Renta de coróne ung. 4%	99.25
Împr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½%	128 50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	103.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.75
Bonurĭ rurale ungare	98.20
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.75
Împrum. ung. cu premii	160.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	145.25
Renta de hârtie austr.	100.75
Renta de argint austr.	100.85
Renta de aur austr.	125.60
Losurĭ din 1860	—.—
Acții de-ale Băncei ung de credit.	503.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	1066.—
Acții de-le Băncei austr. de credit.	414.25
Napoleondorĭ	9.86
Mărcĭ imp. ger.	60.75
London (lire sterlinge).	124.25
Rente de coróne austr.	101 70

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

Din 4 Februarie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.74	Vênd	9.79
Argint român.	Cump.	9.65	Vênd.	9.70
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.82	Vênd.	9.85
Galbenĭ	Cump.	5.85	Vênd.	5.90
Ruble rusescĭ	Cump.	132.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.15	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75
Lire turcescĭ	Cump.	11.15	Vênd.	—.—

Nr. **875**—1895.

PUBLICAȚIUNE.

Statutulŭ referitorŭ la încassarea taxelorŭ de consum după fluiditățile alcoholice, statoritŭ în ședința representanției comunale orășenescĭ din 10 Octomvre 1894 Nr. 170, s'a aprobatŭ prin ordinațiunea ministerului de interne din 27 Decemvre 1894 Nr. 105015 —III. b. Comunei orășenescĭ 'i stă decĭ în dreptŭ, ca cu 1 Februarie 1895 sĕ încaseze după tóte fluiditățile alcoholice produse pe teritorulŭ orășenescŭ sĕu importate pe acelașŭ teritoriu, următórele competențe de dare comunală de consumŭ:

1. Pentru o hectolitră de vinŭ în butelii . . . . . . fl. 1.—
2. Pentru o hectolitră de vinŭ sĕu mustŭ de-orĭ-ce soiu, în butoie . . . . „ —.50
3. Pentru unŭ gradŭ de hectolitră vin arsŭ sĕu spirtu (exclusive spirtulŭ denaturatŭ) după alcoholometru statoritŭ în § 2 alŭ art. de lege XXII din 1888 la 12° Reaumur grad . . . . „ —.2⅕
4. Pentru unŭ gradŭ de hectolitră silvoriu, vinarsŭ de trevere, vinarsŭ depositatŭ, sĕu vinarsŭ de bradŭ per grad . . . „ —.2⅕
5. Pentru o hectolitră rumŭ sub 75 grade, liqueur, rosoglio, aracŭ, cognacŭ, precum și pentru alte fluidităţĭ alcoholice aci neamintite . . . . „ 2.10
6. Pentru unŭ gradŭ hectolitru de esenţiă alcoholice, sĕu pentru fluidităţĭ spirituóse concentrate per grad . . . . . „ —.2⅕
7. Pentru unŭ hectolitru vinarsŭ franţuzescŭ per grad . . „ —.2⅕
8. Pentru unŭ hectolitru oțetŭ ordinarŭ până la 25 grade după acetometru Wagnerian . . „ 1.75
9. Pentru unŭ hectolitru oțetŭ până la 60 grade după acetometru Wagnerian . . . . . fl 3.50
10. Pentru unŭ hectolitru oțetŭ peste 60 grade, pentru spirt sĕu esențiă de oțetŭ . . . . „ 7.—

Fluiditățile amintite în presentulŭ tarifŭ și importate din afară, au de a-se importa numai pela întrările principale în orașŭ și anume la marginea Brașiovechiului (la Bartholome) și la marginea Blumenei la așa numitulŭ podu de pétră, unde tot-de-odată au de a-se solvi taxele de consumŭ.

Importarea pe alte drumurĭ sĕu potece se consideră, ca prevaricațiune și se pedepsesce.

Cele-lalte disposițiunĭ asupra procedurei la încassarea acestorŭ competințe, asupra modalităților restituirei acestorŭ competințe în casulŭ reexportărei cestionatelorŭ fluidităţĭ din orașŭ, disposițiunile asupra transgresiunilorŭ acestui statutŭ și asupra pedepselorŭ, se potŭ ceti din însușĭ statutulŭ aprobatŭ de înaltulŭ locŭ, care statutŭ se află tipăritŭ în limba maghiară, germană și română la vămurile amintite și la oficiulŭ orășenescŭ de accise spre examinare, și de unde se póte procura fără vr'o rebonificare de cătră partide.

Se înscințéză decĭ toțĭ neguțătorii, birtașiĭ și producențiĭ astorfelŭ de fluidităţĭ alcoholice asupra întrărei în putere a acestui statutŭ cu 1 Februarie a. c. și se provócă tot-de-odată ca, pe lângă evitarea consecințelorŭ de pedépsa statorită în statutŭ, sĕ se acomodeze tuturorŭ îndrumărilorŭ și disposițiunilorŭ date de cătră oficiulŭ orășenescŭ de accise și de cătră organele imputernicite spre executarea și manipulațiunea acestui statutŭ.

Brașovŭ, 21 Ianuarie 1895.

605,2—2 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Concursŭ.

Cu concesiunea Ven. Consistorŭ archidiecesanŭ Nr. 8494—1893 și a Diregĕtoriei de clădire se publibă concursŭ.

Comuna română gr. or. din Cetatea Brașovului intenționéză se edifice pe teritorulŭ sĕu, situatŭ în Tĕrgulŭ-Grâului Nr. 5, următórele clădirĭ nóuĕ, și adecă:

1) O biserică cu prețulŭ fixatŭ în devisŭ . .	fl. 17,261.60	cr.
2) O casă parochială cu 2 etage „ „ . .	„ 31,532 52	„
3) O casă cu unŭ etagiu în curte „ „ . .	„ 4930.62	„
Suma totală . .	„ 53.724 74	„

Aceste lucrărĭ se dau pe cale de oferte în scrisŭ. Ofertele în scrisŭ sigilate, provĕdute cu timbru de 50 cr. și cu 5% din suma pentru care se face oferta, suntŭ de a se preda, **până la 28 Februarie la 12 din di** a. c., în mânile Domnului Protopop și președinte alŭ comitetului parochialŭ Barth. Baiulescu. Ofertele potŭ sĕ se facă pentru tóte lucrările. sĕu și pentru grupe singuratice, deosebite, sĕu pentru lucrărĭ anumite. Sumele cu carĭ oferențiĭ suntŭ mai ieftinĭ. decât sumele stipulate în devisa, suntŭ a-se îndica în procente și se fiă înduse în oferte atât cu cifre, câtŭ și cu litere acuratŭ și precisŭ. Ofertele trebuescŭ se aibă iscălitura proprie a oferentului. Ofertele au se mai conțină și declarațiunea oferentului, că cunósce condițiunile generale și cele speciale de ziditŭ și se supune lorŭ necondiționatŭ.

Condițiunile detaliate, precum și planurile și devisele, se potŭ vedé până în diua, când espiră terminulŭ de ofertă, în cancelaria comunei parochiale române gr. or. din cetatea Brașovului, în Tĕrgulŭ-Grâului Nr. 5, etagiulŭ al II lea, în tótă. diua în órele dela 11—1 din di și dela 3—5 după amédĭ.

Brașovŭ, 20 Ianuarie (1 Februarie) 1895.

Comitetulŭ parochialŭ românŭ gr. or. din Cetatea Brașovului:

Bart. Baiulescŭ, președinte. 615,1—3 **Lazar Nastasi,** notarŭ.